

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. I. Quid sit vis, quid metus, & quotuplex?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

tus Syndicum à se & Capitulo constitutum revocare in causis, in quibus solus in iudicio v. g. agere potest. Et quamvis non necessariò ex gremio Universitatis Syndicus constitui debeat, sed possit etiam esse extraneus, potest tamen in Syndicum deligi ipse etiam Universitatis talis Rector, & non tantùm unus, sed plures etiam deligi possunt; conveniens tamen

non est, ut Religiosi Syndici suorum Monasteriorum constituantur, cum à rebus forensibus abstrahi debeant) quamvis absolurè hoc cum licentia Prælati fieri possit) sed extraneum aliquem etiam Laicum constituendum, cui omnes cause in iudicio tractandæ, assignato salario, committantur, Pontifex putat in c. Sicut h. a.

TITVLVS XL.

DE IIS, QUÆ VI, METVSVE CAUSA FIUNT.

§. I.

Quid sit vis, quid metus, & quomplex?

Vis est maioris rei impetus, qui repelli non potest; metus verò instantis vel futuri periculi causâ mentis trepidatio, prout utrumque definiunt Civilistæ, qui fatentur etiam cum Theologis & Canonistis, eam inrer utrumque esse differentiam, ut vis absoluta & simpliciter dicta, tollat omne voluntarium; metus autem, actum quidem ex metu factum reddat secundùm quid involuntarium, non autem simpliciter tollat voluntarium. Unde actus ex metu facti absolurè voluntarij dicuntur, ut patet etiam ex c. Sacris 5. h. t. De quo metu sciendum adhuc est, quòd metus alius gravis dicitur, seu cadens in constantem virum, quia est magni mali alicujus præsentis vel futuri formido, (sive deinde strictè gravis ille sit, sive respectivè tantùm) alius levis, & vanus, quem facile

contemnunt omnes. Alius probabilis & justus, quem leges approbant, alius nec probabilis, nec justus. Ex illo genere sunt metus mortis corporalis, metus atrocis cruciatûs corporis, aut membri abscidendi, metus amittendi libertatem per captivitatem & servitutem; metus gravium verberum, carceris aut exilij longi; metus stupri; metus amittendi honorifici statûs, vel jaeturæ omnium bonorum temporalium, aut majoris patris; metus infamiae juris, vel facti; metus excommunicationis injustæ, &c. sive deinde hoc sibi metuatur metum passus, sive suis parentibus, liberis, uxori, & secundùm aliquos, si fratri aut sorori ea metuatur, vel alii arctissime conjuncto, cum horum mala, nostra putemus. Quin etiam metus reverentialis filij erga Patrem, subditi erga Dominum Uxoris erga Maritum, si conjunctæ illi sint minæ, verbera, maltractatio, vel preces importunæ & sæpius repetitæ, &c. ad gravem metum ab

aliquibus pertinere censetur, præsertim, si minas tales exequi solitus sit, qui minatur.

§. II.

An per vim, seu coactionem absolutam contractus, alique actus vitientur; & quomodo probanda sit violentia, & amissa per illam?

TAlia per vim absolutam & injustam extorta ipso jure & facto nulla esse, certa est omnium sententia, & satis eam probat, quòd nullo modo talia gesta vim absolutam passio voluntaria sint, præsertim si exterius etiam, quantum potest, resistat. Probari autem debet violentia illata, si de hac non constet, per testes vel judicia violentam præsumptionem inferentia, ita ut non sufficiat solum juramentum conquirentis, juxta receptam glossam in c. final. h. t. v. pacifacita. Quia delicta liquida probari debent. Si verò de rebus per violentiam ablatis non constet, & de eorum quantitate, ac justis materiâ dubitatur, potest hæc probari per juramentum lætæ partis, ita tamen, ut prius præcedere debeat taxatio Judicis, audito læso, cui postmodum juramentum deferatur, quo juret, tantum sibi damnum, & non minus illatum fuisse, ad quod compensandum condemnatur reus.

§. III.

An, & quomodo metus vitiet contractus, aliosque actus etiam juramento confirmatos?

Pleraque acta & gesta, quorum metus gravis & injuste ab extrinseco, ad extorquendum actum talem incussus, causa fuit, ipso jure tam naturæ quàm po-

sitivo sunt valida; rescindi tamen possunt, & debent per actionem quod metus causa, sive per restitutionem in integrum. Ita communissima Theologorum, Canonistarum, & Legistarum sententia, & ex eo satis probatur, quòd metus talis non tollat simpliciter voluntarium, ne cogamur dicere etiam ea, quæ à metu intrinseco, aut à metu justè incusso proveniunt, nulla esse, quòd nemo dixerit, cui sententiæ c. Abbas 2. h. t. & plurima alia jura suffragantur; & quamvis in contrarium pro nullitate taliter gestorum multa etiam tam jura quàm argumenta afferantur, ea tamen vel de specialibus tantum casibus intelligenda sunt; vel volunt tantum, efficaciam non esse talia metu extorta, cum rescindi possint; vel de illis casibus tantum intelligi debent, ubi dolus intervenit, vel voluit tantum, quòd actio decur ad rescindendum, contractum v. g. metu passio, &c. quòd si tamen talis contractus metu gravi extortus juramento confirmatus sit, servari ille debebit, si sine dispendio æternæ salutis servari possit, prout accipitur ex c. Ad aures 3. & c. Cum dilectus 6. h. t. absque spe relaxationis, facillè obtinendæ, nisi hoc ipsum juramentum gravi metu extortum fuerit, quo in casu non tantum facilis relaxatio à Judice Ecclesiastico obtinebitur, si petatur, sed ipse Judex ex officio juramentum tale remittere debet, & rescindere postmodum contractum, &c. ita tamen, ut semper etiam talia metu extorta juramenta, si servari debeant, strictæ sint explanationis.

¶ (o) ¶

D d z

§. IV. Qui